

СПОГАДИ ОЧЕВИДЦІВ

Гузій Василь Тимофійович

1927 р.н., житель с. Пії

(запис 2008 р. Залевської К.Л., методиста РБК)

В 1933 році звичайним явищем у більшості молодих людей було старцювання. Дуже в пам'ятку мені один факт. Якогось дня мати в хаті чистила картоплю, аж заходять дві дівчини десь років 13-14, просять милостиню. Побачивши картопляні лушпайки на долівці, вони збирають їх і кидають в рот. Мати дала їм по кілька картоплин і сказала, щоб вони спекли їх і з'їли, але, виходячи з хати, вони почали їх гризти сирими.

Десь метрів за 200 від нас жила сім'я Хирняків (так звали їх по-вуличному): дві сестри і брат Іван.

Він майже кожен день приходив на нашу вулицю Тракторну і сідав під повіткою тітки Мотрі і дядька Ігната. Дітей у них не було, і тітка Мотря винесе йому чи картоплину, чи якоїсь юшки, і він за цим жив. Одного разу я бігав по дорозі, аж бачу – іде Іван, похитуючись, під повітку і падає. Незабаром приходять до нас тітка Мотря, а жили ми через хату, і каже, що треба йти до Хіври і Горпини, щоб забрали мертвого Івана. Було Іванові на той час десь 19-20 років.

За розпорядженням голови колгоспу Олійника Давида Савовича, кожен день варили калатуху і давали її десь по літрі на душу. Що собою являла калатуха? В кінці села на виїзді в сторону Ведмедівки встановили котел на 15-20 відер. Коли вода в ньому закипить, туди всипали 3-4 відра борошна, і потім цю похльобку по літрі одержував кожен, хто міг прийти.

Так Олійник Давид Савович підтримував людей, за що поплатився життям. За розбазарювання зерна і погані справи в колгоспі (дохли коні) він був засуджений на 3,5 роки. В тюрмі він і помер.

Через три хати від нашої жила сім'я Ілька Сливи. Було в них трійко дітей. Аби врятувати їх від голодної смерті, батько викрав у колгоспі вже доходящого коня. Та так і не скористався ним, бо був затриманий і постав за цей злочин перед судом. А через декілька тижнів дві його доньки 12-ти і 14-ти років померли з голоду. Дружина і немовля продовжували жити.

А якось забігає до мене сусід Володимир Джигир і гукає, що хоче щось показати. Пішов я з ним. А він веде мене до хати Сливи, відчиняє двері, і ми

бачимо на долівці мертву матір, а дитя лазить по ній, шукає соска, бо теж голодне.

Через п'ять хат від нас жила сім'я Вдовиченків з двома дітьми. Чоловік помер з голоду, то дружина відрізала в нього сідниці і варила дітям баланду, додавши лободи. Канібалізм був масовим.

Люди мерли щоденно. Іде чоловік, хитається, падає і вже більше не встає.

Цереленко Олександра Іванівна

1925 р. н., жителька с. Пії
(запис 2008 р. Городинської І.,
учениці 10 кл. Піївської ЗОШ)

Їли ми переважно лип'яники з супом, в якому плавала бурякова гичка та квасоля. У сусіда Каленика Трохимовича Кучерявого була корова. Діти з усього кутка носили тій худій німечній тварині сіно та солому, які могли знайти. Кожен з нас хотів хоч понюхати того молока.

Пригадую, коли мій 10-річний брат Мефодій дуже захворів, то батько поміняв материні золоті сережки та свої биті валянки на два літри молока. І стали ми Мефодія ним напувати. А мені ж так кортіло хоча б спробувати. Але не сміла просити, розуміла, що треба брата рятувати.

Мама дивилася на мене та все сльозу утирала, примовляючи: "Не плач, люба квіточко, ось потеплішає скоро надворі, я й свої валянки продам і хустину обпинальну, та й купимо тобі з Мефодієм цілий глечик молока. А ще борошна. І спечу я велику-велику хлібину. Сядемо тоді всі разом на призьбі, наїмося того хліба і станемо співати". Ми раділи маминим словам і щиро вірили в них. Тому і вижили.